
kisdobos
1980. SZEPTEMBER

NAGY KATALIN

Lássuk a medvét!

Igen, ez egy szólás: Lássuk a medvét! Akkor használjuk, amikor a beszédet megelégeltük, amikor úgy érezzük, elérkezett a cselekvés ideje. A bizonyítás, a tettek ideje.

Az új tanév első hetében történt. Tudjátok, akkor, amikor az ember még rosszul érzi magát az új iskolaköpenyében. Amikor bármily érdekes a tanár magyarázata, a figyelmet könnyedén eltereli egy betévedt dongó vagy egy viszketve gyógyuló nyári térdseb. Mi, tudniillik az őrs meg én, úgy bámultuk egymást, mint akik életükben először találkoznak.

Én megesküdtem volna rá, hogy az őrs a nyáron legalább hat centit nőtt, az őrs meg folyton rám mutogatott, mennyire megnagylányosodtam. Mit kezdjenek most már ők ekkora őrsvezetővel?

— Találkozzunk, aztán majd meglátjuk — javasoltam szerényen.

— Hurráááá! — volt a felelet, mintha legalábbis fagyira hívtam volna meg a társaságot. — Még ma! Most, suli után a téren. Jó?

Találkoztunk. A táskák egy kupacban, mi egy másikban. A nap süt, az egész pici gyerekek kíváncsian tipegnek körül minket. A játszótér zsivaja remek háttér elhatározásunk, szándékaink komolyságához.

Mert az percek alatt kiderült, hogy sok lesz a dolgunk. Tettekkel nyakkendőnk becsületéért! — hangzik úttörőcsapatunk, úttörőszövetségünk jelmondata. Jobban kell tehát dolgoznunk, tanulnunk, ügyesebben szerveznünk, sőt jobban kell egymást, a körülöttünk élő felnőtteket is szeretnünk. Lehet ilyet elhatározni? Nem kétséges.

A nyakkendőnk kék. A béke színét öltjük magunkra ünnepeinken. De a béke szeretetét mindig magunkban hordjuk. Mindannyian láttunk már háborús filmet, még dokumentumfilmeket is. Könyvekből, újságokból, tévéből tudjuk, hogy akadnak országok, sőt földrészek, amelyeken ma sincs béke. Az ottani népek gyermekeinek félelme bennünk is félelmet ébreszt. Közösen kell legyőznünk ezt a szorongást. Munkálkodással, szüntelen szorgalommal. Jókedvvel, bizalommal és tisztelettel egymás iránt és a felnőttek iránt. A béke olyan, mint a fa. Lassan lombosodik. Ám gyökerei mind mélyebben, erősebben kapaszkodnak a földbe, növekvő koronáját pedig az ég öleli. Az ég, amely a simogató vagy paskoló esők után mindig nyakkendő-kék lesz.

— Készítsünk fagondozási tervet. Amolyan előzetest — szólalt meg Kis Szilvi.

— Úgy van. Lássuk a medvét! — foglalta össze szokatlanul komoly megbeszélésünket Asztalos Tomi. És ez úgy megtetszett mindannyiunknak, hogy saját, különbejáratú jelmondatunknak is elfogadtuk. Nem azért, mert a medve erős, okos, megfontolt, hanem ezúttal kizárólag azért, mert minket bárki megnézhet, megláthat majd: olyan derekasan látunk munkához.

Máris Mária őrsvezető

Az iskolakerülő

Hogy iskolakerülő, azt arra a gyerekre mondják, aki nem jár rendesen iskolába. Mulaszt, pedig nincs rá oka. Általában otthon eltitkolja, hogy tanóra helyett máshol töltötte az időt. Egyszerűbben úgyis mondják, hogy lóg az iskolából az illető.

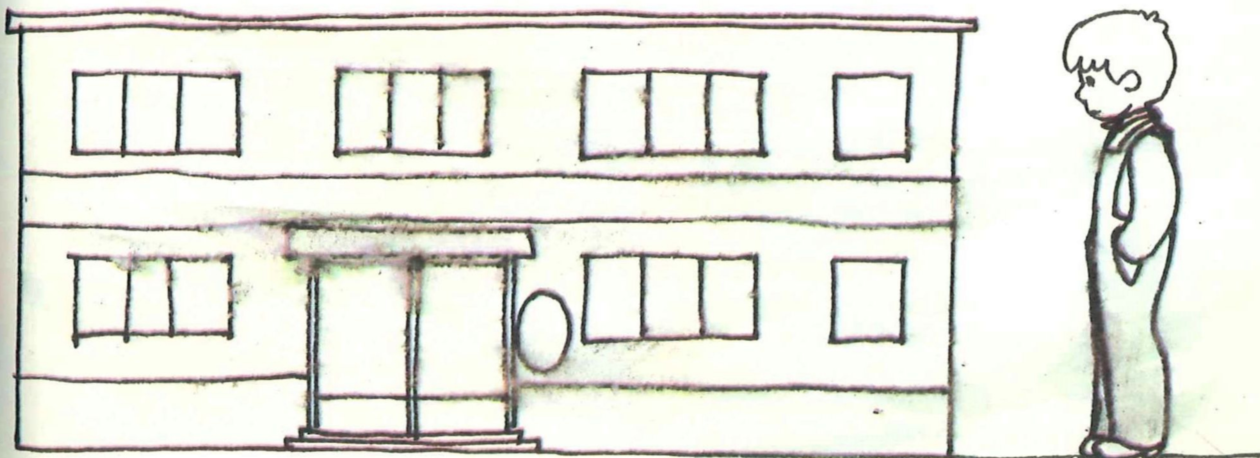
Én ismerek egy iskolakerülőt; ő kicsit másmilyen. Jelenleg nagycsoportos óvodás.

Amikor legelőször találkoztunk egynapos csecsemő volt, innen az ismeretség. Mert az én fiam is egynapos csecsemő volt, és szomszédok lettek a babaágyban. Amikor bömböltek, nagyon hasonlítottak egymásra. És egyformán rágták az öklüket, mindkettőt egyszerre, ha közeledett az evés ideje. Ő — mármint az iskolakerülő — már akkor híresebb volt, mint az én fiam. Először is azért, mert Dánielnek hívták, ami csecsemőknél elég ritkaság. Az én fiam csak Péter. Továbbá: Pétert legfeljebb a papája, nagymamája, nagypapája (szorozva kettővel) csodálta látogatási időben. Dánielt az egész tanyavilág. Péter közönsége gyalog érkezett a kórházba. A tanyaiak autóbusszal jöttek máskor is, de abban az időben a megállót így jelezte a kalauz: „Dánielhez leszállni!" Jöttek hozzá még motoron, teherautón és lovas szekéren. Emlékszem, az egyik lóhoz kiscsikó is tartozott.

Hát ilyen híres ember volt Dániel már újszülött korában.

Dániel mamája tanítónő volt a tanyai iskolában. Őhozzá járt egy osztályba minden elsős-másodikos-harmadikos-negyedikes a környékről. Aki kinőtte az alsótagozatot, a városba ment iskolába autóbusszal. De helyette biztosan jött egy-egy kistestvér, unokatestvér a tanító néni osztályába. Ismerte, szerette őt mindenki a tanyán. Így mesélték a kórházban a látogatók, meg hát tapasztaltam magam is.

Három év múlva találkoztunk legközelebb. Ellátogattunk hozzájuk a fiammal, közös születésnapjukon köszönteni akartuk Dánielt. Betoppantunk a tanyai iskolába egy délelőtt. Négy padsorban ült a négy osztály; osztályonként hat-hét gyerek. Az első osztály a „m" betűt gyakorolta, abból írtak három sort. A másodikban számtan óra volt, szöveges példán gyötrődtek. A harmadik

Görög Júlia rajza

osztály fülhallgatóba öltözött! Mint egy csapat űrpilóta, úgy ültek ott. Magnetofonról hallgatták és írták a füzetükbe a helyesírási gyakorlatot. A negyedikesek rajzoltak.

Dániel is rajzolt. Mert a negyedikesek padsorában ült, azért. Később áttelepedett a harmadikosokhoz, és föltette a gazdátlan fülhallgatót. Az elsőbe csak óra végén íratkozott be, ő is gyakorolta a „m" betűt: rajzolt néhány hurkolt kukacot. A gyerekeket sehol nem zavarta; megszokták.

Náluk ebédeltünk. Leves közben Dániel négyszer kelt fel az asztaltól, mert nyikorgott a kút. Jóvízű kút volt az iskola udvarán, ivásra jobb, mint bárkié. Idejártak hát ivóvízért a tanyákról. Dániel mindenkinek segített vizet húzni. És mindenkitől megkérdezte, az ő portájukon mi újság? Egyszer csak nem jött vissza. A mamája nem is kereste. Vontató húzott el az iskola előtt, biztosan az vitte el Dánielt azt mondta. Mindig elmegy mindenkivel, néha csak este kerül haza aludni. Csak olyankor jön idejében, ha várható a zenekar. A környékbeliek citerazenekart alakítottak, itt gyakorolnak az iskolában hetenként. Dániel meg nézi őket, olyan kitartóan, mint más gyerek a televíziót.

Aznap mégis korán hazajött Dániel, igaz, hozott két kutyát.

Két csepp puli bújt meg az ingében, két fekete rongylabda! Kölcsönkérte valahol, hogy megmutassa nekünk, és főleg még Cézárnak. Cézár a saját kutyájuk volt, komondor, majdnem akkora, mint a mi Trabantunk. A fiam örült a kiskutyáknak, Cézár nem. Úgyhogy Dániel a továbbiakban csak velük foglalkozott, szagoltatta a nagy kutyával a kicsiket.

Megint eltelt egy év. Akkor meg a városban találkoztunk, az iskola-avatón. A város szélén felépült az új iskola. Ezentúl oda járnak már az alsósok is, a tanyai iskola megszűnt. Dánielék is beköltöztek a városba.

Az ünnepélyen sokan voltunk vendégek. Gyönyörű az új iskola, pirosszínű, tűzpiros. Tábortűz a város szélén! Az országútról is jól láthatja mindenki, aki erre jár. Hát még a belseje! Új bútorok, tornaterem, televízió! Iskolarádió minden osztályban! Hogy a szertárakban mennyi csoda található, azt olvasta éppen az igazgató, alig győzte sorolni! Őrá figyelt gyerek, felnőtt; mindenki. És akkor az áhitatos csöndbe bekiabált valaki:

— Nem is igazi iskola ez!

Dániel hangja volt, sírós-szemrehányó. Csitítottuk, de úgyse akart többet mondani. Akkor se szólalt meg, amikor hazafelé mentünk. Én vezettem, a mamája az osztályával maradt. Ballagott mellettem némán, hiába kérdeztem, csak a követ rúgdosta. Egyszer megállt, és annyit mondott keservesen:

— Kút sincs...

És kihúzta kezemből a kezét. Haragban volt a világgal.

Értettem én, sajnáltam is nagyon. Vigasztaltam volna... Megörültem hát, amikor a sarkon megláttam Adél nénit és vele persze Muftikát. Mufti selyem-pincsi, olyan kicsi, mint egy papucs, azonkívül csodakutya, cirkuszban is felléphetne, annyit tud. Így mondja Adél néni. Szerintem még ugatni se tud rendesen, de mindegy! Talán most megvígasztalja Dánielt...

— Jó napot kívánok! Köszönj te is, Dániel!

Adélka megölelt engem, Dánielt is akarta, de a gyerek elfordult. Adélka nem haragudott érte, lehajolt a kutyájához.

— Hát akkor majd köszön a kiskutya. Okos kutya! Mufti! Hopp!

A kis pincsi nyomban kétlábra állt. Szófogadóan bökte a mellső lábát a gyerek felé, olyan mozdulattal, mint a bokszolók...

Dániel visszahőkölt. Ilyent ő még nem látott! Se Cézár, se a pulik; az ismerős kutyák egyik se... Ijedtében? bánatában? — nem tudhatom — nagy hirtelen megharapta a kutyát! Vinnyogva kapta vissza sérült lábát a pincsi; három lábon elrohant.

Sokáig mesélték a történetet egymás közt az ismerősök, még most is ezt mesélik, ha Dánielről esik szó.

Pedig más is történt azóta, igaz, ezt nem tudhatja idegen. Én is csak a mamájától hallottam, hogy Dániel mindennnap elszökik otthonról. Délelőtt óvodába jár, délután elszökik a nagymamától. Fut végig a kertek alatt, egészen az iskoláig. Mindig csak odáig, ott megáll. Körbe járja, nézegeti. Be nem menne a világért se, bárki is hívja. Aztán hazaballag. Máshová sose szökik, nem csavarog különben. Csak az iskolát kerülgeti naponta.

Fecske Csaba

Ki hol járt?

Hol van Kutyuska?
Talán elveszett?
Farkát csóválva
járja a messzi réteket
Látott egy tarka tehenet,
akit jól megugatott,
és megkergetett egy nyuszit
akkor és ugyanott
Közben öreg este lett,
gyúltak nagy fényes csillagok:
Kutyuska elfáradt nagyon,
s lekonyult füllel hazaballagott

Paprikajancsi merre jár?
A polcon hűlthelye
Vajon mily huncutságon
jár most az esze:
világgá ment, avagy
táncot rop fáradt hangyanépnek?
Ki tudja? Megtalálni őt,
bárhol van, roppant nehéz lesz
De azért reménykedünk
hogy estére itt lesz velünk

Otthonról ma én is elmegyek,
népemre addig bölcs Maci vigyáz,
ki nem csupán méz ügyben jártas,
de akad remek ötlete száz,
és tudom, méltón képvisel engem
fontos ügyben ha bárki keresne,
rendben lesz minden, s vidáman
már együtt talál minket az este
Beszámol nekem: mit tett, hogyan, mi végett,
s hogy ez a nap
— egy üveg méztől — végül be szép lett!

Méz

Németh Nelli rajz

Osvát Erzsébet

Egyik ház — másik ház

Az egyik ház ablaka
zárva.
Napsugár les be
a szobába.
Mintha búsulnának bent
a bútorok,
vagy unatkoznak? — semmi sem
mozog.
Nem lát egy lelket, embert,
gyereket,
a játékpolcon is néma-béna
csend,
nincs rajta labda, mackó,
játékállat —
Napsugár sietve elhagyja
a házat.

A másik ház ablaka tárva.
Napsugár repül
a szobába.
Mintha nevetnének bent
a bútorok.
A játékpolcon mackó
mocorog,
az asztal mellett egy kisfiút
lát,
a kezében színes ceruzát.
Hajót rajzol hullámzó
tengeren,
sirályokat, habot a kék
egen.
Űrhajót, fehér felhők
felett,
benne kis űrhajós
gyereket.

Napsugár még soká
ott marad,
szór a szobára sok-sok
aranyat.

Ha a kinyitott szekrényem elé odatennétek egy széket, a székre egy sámlit, a sámlira meg ráállnátok s félretolnátok a kesztyűket, sálakat és a többi téli holmit, akkor hátul, a félhomályban megpillantanátok egy sapkát —, ha ugyan nem volna láthatatlan!

De láthatatlan — így hát nem pillanthatjátok meg. Aki ezt a sapkát a fejére teszi, az maga is tetőtől talpig láthatatlanná válik. Hogy akkor miért hever mégis a szekrényben?

Figyeljetek, elmondom sorjában.

Úgy kezdődött, hogy egyszer feljött Tamara, Judy barátnője, akit mindenki csak Taminak becéz. Súgtak-búgtak, susmutoltak, megtiltották, hogy bárki is belépjen a szobájukba.

Engem persze furdalt a kíváncsiság, mit csinálhatnak odabent.

— Szeretnék bemenni — kopogtattam rájuk — igen fontos dolgom van.

— Ugyan mi dolgod lehet neked a gyerekszobában? — kérdezte Judy.

— Hát csak az, hogy megnézzem miben töritek a fejeteket, ha éppen tudni akarod. Halaszthatatlan atyai kötelességeim közé tartozik, hogy tudomással bírjak róla, mit tesz gyerekem, óvnom kell őt, féltő gonddal törődnöm vele, végigkalauzolni az élet rögös útjain...

— Ugyan apu, minek fárasztod magad. Nem jössz be, és kész.

Borzalom ilyent hallania egy apai fülnek! Már-már arra gondoltam, hogy nem törődöm a tilalommal és benyitok, amikor eszembe jutott, hogy én meg Judyt szoktam kitiltani a szobámból, ha tudtom nélkül bejön és az íróasztalom fiókjában turkál. Az ilyen látogatások után aztán rendszerint hiába keresem a celluxomat, a gemkapcsaimat és a vonalzóimat — rejtélyes módon nyomuk veszik.

Na jó, most én nem mehetek be.

Persze, ha volna egy bűvös sapkám...

— Jól van —, kiáltottam be nekik — már nem is akarok bemnni. Akkor se mennék, ha hívnátok. Pedig csak fel kellene vennem a láthatatlan sapkámat...

— Miket beszélsz? — kiabált vissza Tami — miféle láthatatlan sapkáról...?

— Miféléről, miféléről... Egy teljesen átlagos, szabályszerű láthatatlan sapkáról. Amit ha valaki felvesz, maga is láthatatlanná válik. Ha akarnám, felvenném, halkan kinyitnám az ajtót és kilesném, miben mesterkedtek.

— És hogyan néz ki ez a híres sapka?

— Sehogyan se néz ki. Hiszen láthatatlan.

— De milyen a formája?

— A formája? Hát... olyan jambósapka formájú. Olyan mint egy kék, kötött, láthatatlan jambósapka. A végén fehér pomponnal.

— Á, nem hiszem — kételkedett Tami — ha láthatatlan, akkor honnan tudod a színét?

— Mert mielőtt még láthatatlan lett volna... —

...Hallottam, amint bent a lányok sugdolózni kez-

denek. Judy azt mondta: „Ugyan ne higgy neki, örökké csak viccelődik...", Tami erre meg azt felelte: „Azért én megkérem, hogy mutassa meg."

Kijött és megkért, hogy mutassam meg.

— Minek az neked? Hisz' úgysem láthatod!

Utánajött Judy is. — Na ugye, hogy nincs is láthatatlan sapkád!

— Már hogyne lenne! Csak nem itt tartom, hanem... hanem a konyhában.

Kimentünk a konyhába.

— Na, hol van?

— Majd bolond leszek megmutatni. Ha annyira odavagytok érte, találjátok meg magatok!

Erre nekiláttak, hogy megkeressék. Odamentek a hűtőszekrényhez: „jég! jég! jég!". Az asztalhoz: „víz, víz, víz". A gáztűzhelyhez: „langyos, langyos". Kinyitották a sütőt: „víz, víz, víz". Megnézték a tűzhely fölött a polcot: „meleg, meleg". Fölnyúltak az elszívóhoz: „Tűz! tűz! tűz" — kiabáltam, és mielőtt még megkaparinthatták volna, odapattantam, s a tetejéről lekaptam a féltve őrzött láthatatlan sapkámat. Oda volt elrejtve, tudniillik.

Álltam a konyha közepén, magasra nyújtott kezemben a híres sapkával. A lányok meg ugráltak körülöttem, rángatták a ruhámat, a karomat, de képtelenek voltak elérni, mert sokkal, de sokkal magasabb vagyok náluk.

Odatoltak egy széket, Judy felmászott rá, hogy kivegye a kezemből, de erre áttettem a másikba. Arra az oldalra meg Tami mászott fel; be voltam kerítve.

Tudtam, hogy baj lesz belőle, ha a kezükbe kerül, pontosabban a fejükre kerül. Láthatatlanná válnak, aztán keresgélhetem őket. Pláne, ha összedugják a fejüket, és úgy húzzák fel!

Szorongatott helyzetemben kétségbeesett lépésre szántam el magam. Mielőtt még Tami elérte volna, a nyitott ajtón át kidobtam az előszobába, s egyből utána iramodtam.

Az ám! Csakhogy megfelejtkeztem Almáról, a kutyánkról!

Alma már korábban előjött a zajra, megállt az ajtóban, (a konyhába tilos neki a bemenet.) (Micsoda család? Valakinek mindig tilos valahova belépnie!), és feszülten leste, mi történik.

Amint a sapka kirepült, utánaszökkent, a szájába kapta és rohanni kezdett vele, körbe-körbe. Elöl a kutya, a nyomában én, utánam meg a gyerekek. Volt nagy kavarodás, haddelhadd!

Az Alma ír-terrier; az ír terriereket pedig vaddisznóvadászatoknál használják —, már ha nem a lakásban tartják őket! A vadászat úgy zajlik le, hogy a nyomot követve utolérik a falkát, kiválasztják a legvadabb kant, s addig ingerlik, forgolódnak körülötte, kapkodnak a lába meg a farka után, míg az megdühödik és mindenáron el akar bánni velük. Az így helyhezkötött vaddisznót aztán a vadászok utolérik és lelövik. Nagy kunszt! Elképzelhető, hogy egy olyan kutya, amelyik könnyűszerrel kerüli el az életveszélyes agyarakat, milyen játszva cselez ki két gyereket meg egy felnőttet!

Szerencsénkre az Alma beszaladt a fürdőszobába, és elbújt a mosógép mögött. Megszokta, hogy mivel az az ő helye, ott senki sem háborgatja, senki sem akarja elvenni tőle a zsákmányát. Ez így is lett volna minden más esetben, na de egy láthatatlan sapkánál...!? Egyszerre hárman ugrottunk oda, hogy kikapjuk a szájából; sajnos, nem én, hanem Judy volt a legfürgébb, övé lett a zsákmány. De, akárcsak egy jó védőjátékos, rögtön a nyomában voltam, és odakaptam, hogy megszerezzem tőle. Erre gyorsan átpasszolta Taminak. Nosza, ugrás Tamihoz! Tami visszadobta Judynak, Judy újra Taminak, és én meg ugráltam köztük ide-oda.

Kis híján feladtam a reményt, amikor Tami elhibázta

az egyik dobást, és a sapka fennakadt a ruhaszárítókötélen. — Na kis butáim — mondtam kárörvendően és győzedelmesen (de ugyanakkor kifulladva is) —, most mihez kezdtek? Mert csak felnyúlok érte...

— Apu, ez nem ér! — kiáltott fel Judy. Neked előnyöd van, mert már felnőtt vagy és nagy; ez igazságtalanság!

A tény, az tény; be kellett látnom, hogy igazuk van. De akkor hogyan tovább?

Megvan!

— Figyeljetek ide! Megint kihajítom a sapekot az előszobába, egyszerre indulunk, és azé lesz, aki eléri. Az veheti fel. Rendben van?

— Rendben.

Kidobtam, pontosan a közepére. — Hát akkor: Raaaaajta!!! Mint a villám, úgy indultunk el. Tami megbotlott. Judyt egy cseles mozdulattal becsaptam, s ha csak egy tizedmásodpercnyi előnnyel is, de ismét én szereztem meg a sapkát!

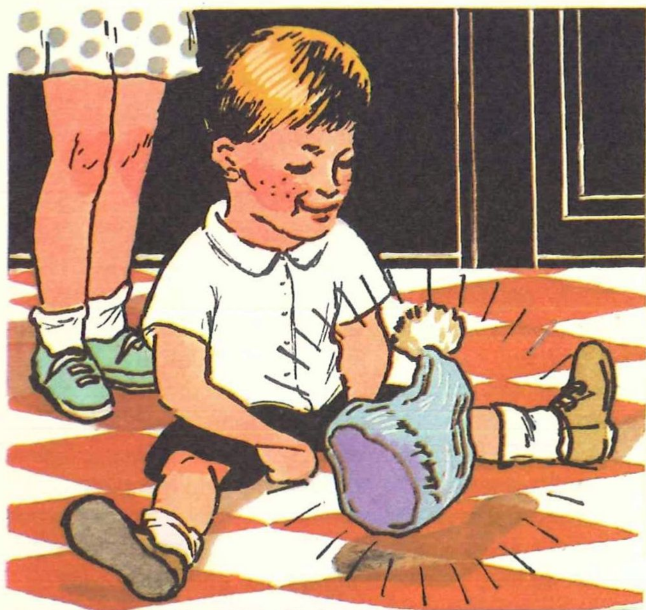
Sajnos, ott lihegtek, szorosan a nyomomban. A fejemre tenni már nem volt időm, mert amint felemeltem, teljes súlyukkal belecsimpaszkodtak a karomba. Ott dulakodtunk, veszekedtünk, sikoltoztunk az előszoba közepén, a kutya is ott ugrált, csaholt körülöttünk — nagy palávert csaptunk, az biztos! A szőnyegek öszszehúzva, a székek felborogatva — az egész lakás olyan volt, mint egy csatatér.

És mindez egy sapka miatt, amelyik ráadásul láthatatlan!

Már annyira ki voltam merülve a rengeteg küszködéstől és futkosástól, hogy arra gondoltam, utolsó erőmmel még lerázom őket, valahogy a fejembe csapom a sapkát, és akkor végre eltűnök előlük, és kifújom magam. És persze figyelem, meg hangtalanul kacagom őket, amint hiábavalóan kutatják, keresik utánam összevissza a lakást.

Ebből azonban nem lett semmi.

Mert zörrent a zárban a kulcs, és megjött Gizi, hozta haza Csongort a bölcsödéből.

— Mi ez az őrültség itt?

— Várjál, csak egy csöppet várjál, majd mindent megmagyarázunk — lihegtem, és a sapkát, most már harmadszor — odadobtam Csongi lába elé. — Emeld fel!, de gyorsan!

A gyerekek néha sokkal értelmesebbek, mint a felnőttek. Rögtön lehajolt és felvette. — Állj! — kiáltottam a lányoknak hangosan — állj! A Csongor legyen a ház! Oké? Ha nála van a sapka, tilos tőle elvenni!

— Oké — egyeztek bele a lányok. A sapka a házban volt, a mérkőzés döntetlenre állt.

— Na de most már áruljátok el végre, mi ez a felfordulás itt! — mérgeskedett Gizi.

Mindhárman egyszerre akartunk válaszolni neki: — a sapka... a láthatatlan sapka... amelyik most a Csongi kezében van...

— Nem értem — mondta ő — miféle sapka? Nem látok semmiféle sapkát...

— Hát persze, hogy nem látod! Mert láthatatlan! Csak vigyázz, nehogy a fejébe húzza, mert amilyen kicsi, úgy eltűnik, hogy ítéletnapig tapogatózhatunk utána!

Most már végre Gizi is megértette, miről van szó. Elég lassan, de megértette. Sőt, még ő volt az, aki észrevett valami lényegeset.

— Mondjátok, normálisak vagytok, ti? Tépitek, dobáljátok ide-oda ezt a szerencsétlen sapkát, s közben nem veszitek észre, hogy széjjelszakad?!

Úgy ám! A nagy hajcihőben a láthatatlan jambósapka jódarabon felfeslett a varrás mentén. Tanácstalanul néztünk egymásra.

— Szerencsétek, hogy hazajöttem — enyhült meg Gizi — rendbehozom nektek. De addig ti meg rakjatok rendet.

Úgy is történt. Mi rendbehoztuk a lakást, ő azalatt tűt, cérnát, fogott, és úgy megvarrta a sapkát, hogy sokkal jobb lett, mint új korában! Csak Judy ellenkezett, hogy a piros cérna nem fog jól mutatni a kéken, de Tami leintette: — Minek, úgyis láthatatlan.

Csakhogy mire a sapka kész lett, Taminak haza kellett mennie, Judynak pedig le kellett ülnie a leckéje mellé. Nekem egyedül meg már valahogy nem volt kedvem játszani vele. Mert hiába veszem fel és válok láthatatlanná, mit ér az egész, ha nincs aki csodáljon közben — nem igaz?

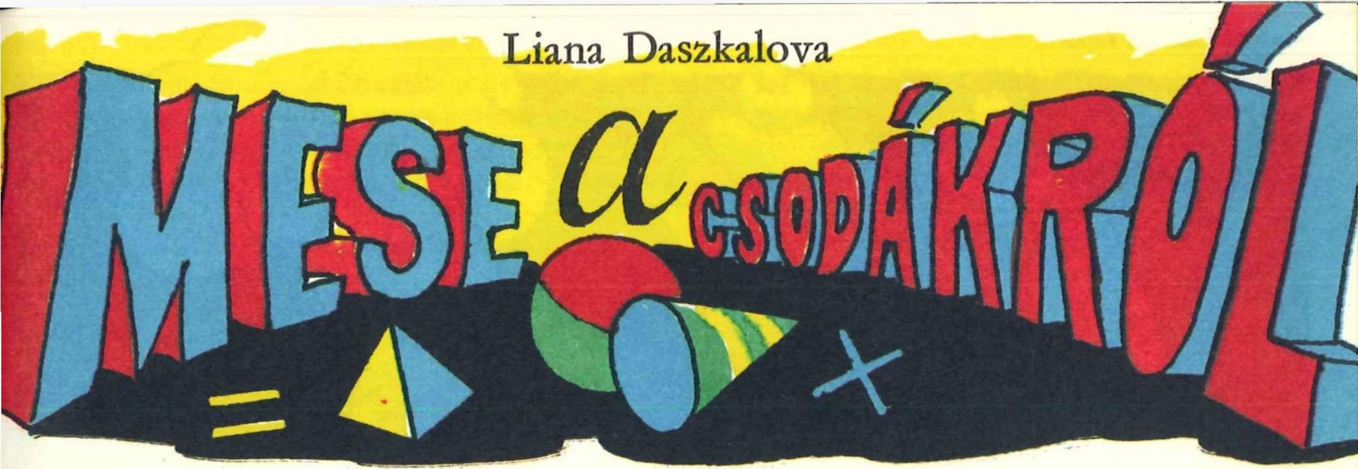
Így hát abban maradtunk, hogy elrakjuk valahova, míg ismét egyszerre nem érünk rá, mind a hárman. Úgy döntöttünk, hogy a szekrényben, a többi sapka és téli holmi mögött lesz a legjobb helye, ott találnak rá a legkevésbé az illetéktelenek. A hónaljánál fogva felemeltem Judyt, ő amennyire tudta, kinyújtotta a karját és elhelyezte a sapkát egészen hátul, a sarokban. Még azt is ellenőrizte, hogy nem gyűrődik-e.

Azóta is ott van a sapka; nyugszik csendesen a sötétben. Tami sem volt újra nálunk, vagy ha volt is, csak akkor, amikor én nem voltam otthon. De hogy mind a ketten becsületesek voltak, s nélkülem nem nyúltak a sapkához, az biztos.

Ezideig egyikőjük sem vált még láthatatlanná.

 Szőnyei György rajzai

Liana Daszkalova

Mese a csodákról

Nagyon sok csodálatos dolog történik ezen a világon.

Így például a mi utcánkban élt egy fiú, aki egyáltalán nem szerette a számtant. Az első osztályban éppenhogy csak megtanult tízig számolni, de a másodikban elakadt. Egyszerűen nem tudott átmenni a harmadikba, csupán a második padból átültették a harmadik padba, a változatosság kedvéért. Ez a fiúcska annyira irtózott a házi feladatok megoldásától, hogy ha csak hallotta a „h" betűt, sírva fakadt. Mert „h" betűvel kezdődött az a szó hogy „házi feladat". Egy szép napon a fiú így szólt:

„Miért is fecsérlem az időt az iskolában? Házi feladatok nélkül is nagyszerűen megélek! Elmegyek valahol munkát keresni és — vége a szenvedésnek!"

Kitépett egy lapot az irkájából és azt írta rá a mamájának: „Nem Akarok Zámtant tanúni!"

Ebből a levélből mindenki megtudhatta, hogy a helyesírást sem tudta.

És útnak indult a fiú. Először a mi városunkban kóborolt. És természetesen megéhezett. Megállt egy cukrászda előtt. „Itt munkába állok! — gondolta magában. Kész vagyok egész nap dolgozni, reggelire egy krémesért és vacsorára egy tortaszeletért!" Be is lépett a cukrászdába.

— Mit óhajtasz, kisfiam? — kérdezte a cukrász.

— Munkába szeretnék állni! — felelte a kisfiú.

— Valóban? De van-e iskolai bizonyítványod?

— Nnnincs!... E... e... elvesztettem! — kiáltott fel a fiú és kiódalgott.

Ment mendegélt, kiment a városból. Sötét erdőben találta magát. Ó, hogy megijedt a fiúcska! A sötétben farkasok, medvék, sőt tigrisek jelentek meg a képzeletében, mert a számtan mellett a földrajzot sem tanulta meg jól és nem tudta, hogy a mi erdeinkben nem találhatók tigrisek.

Egyszeriben világosságot vett észre a homályban. Közelebb ment. Látta — ez egy ház. Az ablak világít, mögötte egy hosszúszakállú öregember ül és egy nagy könyvet olvas.

„Kopogtassak-e neki? — töprengett a fiú. — Ki tudja, jó ember-e, vagy valami gonosztévő? De mivel könyvet olvas, nem hiszem, hogy rossz ember lenne!"

Éppen akkor, az öreg kinyitotta az ablakot, kidugta rajta hosszú orrát és így kiáltott:

— Én vagyok az ősz apó,
Hosszúorr, a nagyapó!
Légy a vendégem, hahó!
A szagáról megtudom,
ha vendég jön az úton.
Ajtómat, egy-kettő-három,
a vendég előtt kitárom!

Krrr — nyílt ki nyikorogva az ajtó és a fiú belépett. És mit látott: az asztal két személyre volt megterítve. Bőségesen, igen bőségesen bevacsoráztak az öreg apóval. Akkor az öreg tapsolt egyet:

— Kanalak, tányérok,
engedelmeskedjetek,
ugorjatok szaporán,
a tálban a helyetek!

Hip-hop-hopp! — pattogni kezdtek az evőeszközök, beugráltak a mosogatótálba, a vízzel és szappannal együtt maguktól kezdtek lubickolni, mint a kacsák a falusi úsztatómedencékben.

„Varázsló az öreg!" — állapította meg a fiú. — Ó, ó, ó, mi nem történhet itt velem!" Megremegett a hidegtől. Már hűvösödött. Az öreg észrevette.

— Talán fázol? Azonnal meggyújtjuk a tüzet.

De nem állt fel, hogy forgácsot hozzon, gyufáért sem kutatott a zsebében. Nem, egyszerűen csak tapsolt egyet és azt mondta:

— Aranyszemű lángocska,
növekedj jó lángosra.
Hűvös őszi szél támadt,
melegítsd fel szobánkat!

És a tűzhelyben azonnal fellobogtak az aranyszínű és piros lángok. A kisfiú kinyújtotta átfázott kezét és megmelengette.

„Nézd csak, miféle furcsa öreg! Nagy lustazsák! Semmit se dolgozik, még a kisujját se mozdítja, mégis egyre jobban él!"

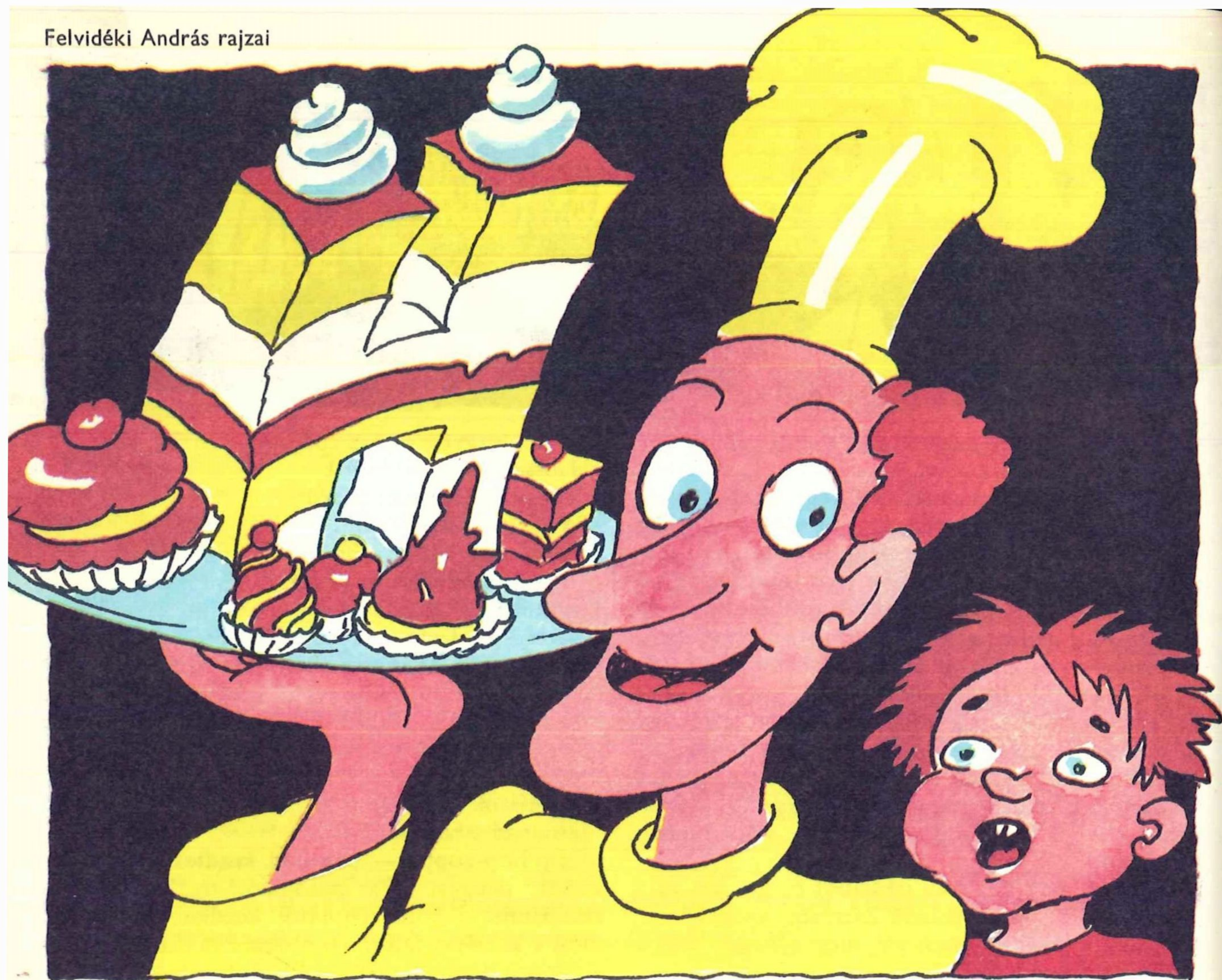
Az öreg szemügyre vette a szakállát egy tükörben, tapsolt egyet, és lám, váratlanul előszáguldott egy nagy olló és — csitt-csatt, nyírni kezdte a hosszú, fehér gyapjúszakállt.

— Gyere, kisfiam, beszélgessünk, ismerkedjünk meg közelebbről egymással. Mondd meg nekem, mit szeretsz a legjobban a világon? De gondold ám meg alaposan!

— Nincs mit gondolkoznom! — kiáltott fel a kisfiú. Legeslegjobban a krémest szeretem!

— És mit gyűlölsz a legjobban?

Felvidéki András rajzai

— Legjobban gyűlölöm a házi feladatot. Ha csak hallom, hogy valaki azt mondja „hhházifeladat", éppen olyan, mintha száz kígyó sziszegne velem szemben.

— Jó, jó! — nevetett fel Hosszúorr apó. — Most pedig feküdj le, és holnap még jobban megismerkedünk egymással. Jó éjszakát, fiacskám!

— De hová feküdjek le, talán ide a földre? — csodálkozott a fiú.

— Ej, de szórakozott vagyok! — kiáltotta Hosszúorr apó. De várj csak, azonnal lesz ágyad! — És megint tapsolt egyet:

— Feljött már a holdvilág,
aludni tér a világ.
Gyere elő, pehelypárna,
puha pokróc terülj rája,
a lepedő alábújjon,
a kis vendég hadd aludjon!

Halk lágy zenét lehetett hallani, és a kisfiú álmos, le-lecsukódó szempilláin át puha fehér ágyat látott, amelyik álomra hívogatta...

Reggel a fiú egy csapat galamb szárnycsattogására ébredt.

— Rajta, ébredj, kedves kis vendégem! Etesd meg a galambjaimat! Ezentúl ez a te feladatod lesz.

— Nagyszerű! — örült meg a kisfiú. Lám, az ember kitűnően élhet anélkül is, hogy matematikát tanuljon. Add csak ide, apóka a kosarat a magocskákkal!

— 16 235 galambom van. Reggelire mindegyik 20 búzaszemet és 20 kölesmagot kap. Számítsad ki gyorsan, hány magot kell adnom neked, és gyere velem a kamrába, hogy együtt leszámoljuk.

— Ja-a-aj! — szisszent fel rémülten a fiú.

— Feladat! Hosszúorr apó, hiszen tegnap megmondtam neked, hogy a legjobban gyűlölöm a feladatokat. Nem, nem akarom a galambokat etetni! Adj nekem valami más munkát!

— Jól van! — egyezett bele mosolyogva Hosszúorr apó. — Akkor fogj egy ásót és egy kapát. Megműveled a kertemet.

— Ez már nekem való munka! Nincsenek számok, nincs benne feladat! — ugrott fel vidáman a fiúcska.

— De nagyon ügyelj fiacskám. Hogy szép legyen a kertem, először is oszd fel 4 darab négyzetre és 2 darab téglalapra. A közepére tervezzél egy kört, amelybe tavasszal ibolyát ültetünk. A négyzetek oldalai 5 méter hosszúak legyenek, a téglalapokéi pedig...

De a kisfiú sírva szakította félbe a szavait:

— Hosszúorr apó, te megint házifeladatokat adsz nekem! Nem tudom, nem akarom! Én kettest kaptam az ilyen négyzetekkel és téglalapokkal teli leckére. Hát nem érted, hogy nem munkát adsz nekem, hanem folyton feladatokat kell megoldanom?

— Ó, kis buta fiacskám — mondta Hosszúorr apó és megsimogatta borzas fejecskéjét — hát nem érted, hogy minden munka, ami csak létezik, feladat, amit az embereknek meg kell oldaniuk? Csak tekints a házamra. Ez szintén egy megoldott feladat. Először az építész megtervezte a papíron, aztán a mérnök kiszámította, hogy mennyi vas szükséges hozzá, milyen mélyre kell ásni az alapokat; a technikusok pedig szintén kiszámították, mennyi tégla, mennyi mész és homok kerüljön felhasználásra, hány napig kell dolgozniuk a kőműveseknek és végül — mennyi pénzbe kerül az egész...

— Igen! — kiáltotta könnyek között a fiú. — De én láttam, hogy milyen kényelmesen élsz ebben a házban. Semmit sem dolgozol. Csak összecsapod a tenyeredet... és magától megterül az asztal, meggyullad a tűz, magától nyír az olló. Én is így szeretnék élni, hogy a tárgyak maguk dolgozzanak helyettem.

— Ó, te kis lustaság, hiszen ez a legnehezebben megoldható feladat. Arra akarom felhasználni a gépeket, hogy átvegyék a nehéz emberi robotot. A tűz, amely magától meggyullad — ez is egy feladat, amelyet magam oldottam meg a fizika és a matematika segítségével. Én nem csupán tapsolok, hanem meg is nyomok egy gombot, amit te nem vettél észre. Mondd meg őszintén, minek képzeltél engem?

— Hát mi másnak, mint varázslónak!

— Látod-e? Pedig öreg fizikus vagyok, aki egész életemben feladatokat oldottam meg! Nagyon sok feladatot megfejtettem, nagyon sokat megoldottak már előttem is más tudósok. Ezért életünk ma sokkal könnyebb, jobb és kellemesebb, mint sok-sok esztendővel ezelőtt. De még sok kérdést meg kell fejtenünk, hogy az élet még szebb legyen... Figyelj ide, kis lustaság, nem tudsz elfutni a feladatok elől, még ha a világ végéig mennél is. Hanem kösd fel a nadrágot és fordulj vissza! Ülj neki és tanulj, fiacskám, mindaddig, amíg a hajad meg nem őszül, és amíg olyan hosszúra nem nő a szakállad, hogy majdnem a földet veri, mint az enyém.

És csakugyan, ez a kisfiú az utcánkból, hazatért.

Most nagy örömmel jár iskolába, minden példagyűjteményből megoldja az összes feladatot, csak ötösöket kap. Ezért mondtam nektek még a mese elején, hogy sok csodálatos dolog történik ezen a világon. És még mennyi csodát láthatunk majd, amikor ez a kisfiú és iskolatársai felnőnek, és olyan feladatokat tűznek maguk elé, amelyek ma még megoldatlanok!

Országhegyi Károly

Tükrös játék

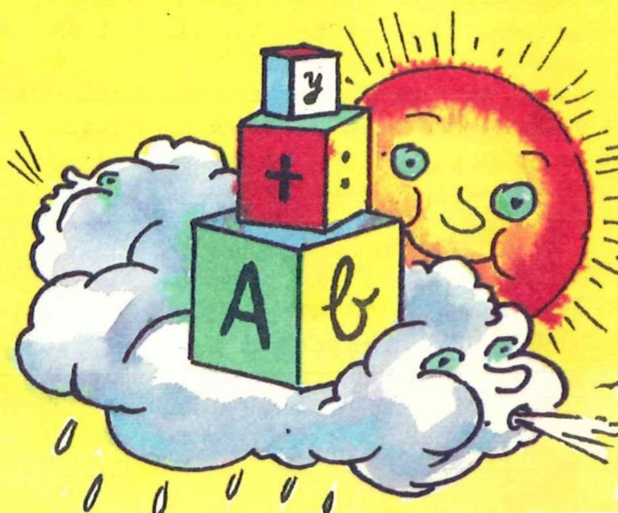
Előttem egy tükör,
mögöttem egy tükör.
Közbül állok én.
Szembe nézek,
hátra nézek,
hol is vagyok én?
Előttem is százezerszer,
mögöttem is százezerszer.
Jó, hogy mégis
vagyok egyszer,
két tükör közt
csakis egyszer
én.

Szentmihályi Szabó Péter

Emesének

Nem mese ez, Emese,
mégis mese. E mese
szól egy kicsi lányról,
apró napsugárról,
aki egyszer nagy lesz,
szép lesz és hatalmas,
szelek felett, eső felett
mindig diadalmas.

Ennek a kislánynak,
aki most még dundi,
nemcsak joga, köteles lesz
mindent nagyon tudni,
emlékezni fog majd,
és majd emlékeztet,
neki írtam, róla írtam
ezt a kicsi verset.

Együtt gyújtsunk gyertyát!

Tettekkel nyakkendőnk becsületéért!

A rajzokat **Zólyomi Ágnes** és **Zsoldos Klára** kazincbarcikai kisdobosok készítették

Egy réges-régi riport alkalmával megkérdeztem Öveges professzortól, vajon ha három kívánsága lehetne, mit kérne. Azt válaszolta rövid fontolgatás után, hogy néki egy kívánsága lenne csupán, mert a többi megvalósítása mind ebből fakad. Ez az egy az, hogy szeretne gyerek lenni! Azt is megmagyarázta, hogy miért. Amit mondott, az ezerszer hallott, ismert dolog. Nevezetesen, hogy soha olyan lehetőségük, jó dolguk nem volt a gyerekeknek, mint manapság.

Halljátok ezt eleget nagyszüleitektől főként, akiknek nehéz gyermekkora, küzdelmes, ifjúsága érdekes mesének tűnik, kiegészítésnek valamelyik „izgi" tévéfilmhez.

Szüleitek sokkal kevesebb ilyen dologról mesélnek már néktek. Egyszerűen azért, mert már a felszabadulási időben voltak gyerekek, s ha volt is gond étellel-itallal, ruházkodással —, de a gyerek, a jövendő volt az első, akiről az akkori felnőttek gondoskodtak. Gondoljatok csak Csillebércre, az Úttörővasútra! Az ország még a háború sebeit gyógyította, s éppencsak elkezdődött a legelső terv — mely három éves volt —, és kisvasutat építettek, úttörőmozgalmat segítő, erősítő szépséges Csillebérci tábort —, pedig akkor a kenyeret még jegyre mérték!

A ti szüleitek őrsi kirándulásról, kulturális versenyekről, tábortüzekről és táborozásokról emlékeznek, ha azt kéritek, amit mindenki kért szüleitől, nagyszüleitől: — Meséljetek, milyen volt, amikor ti gyerekek voltatok!

És ők mesélnek.

Meglehet, épp főzés közben, munka után, vagy a mosógép mellett, vagy apu keze megáll néhány pillanatra. Emlékezik, és mesél, és úgy belefeledkezik a mesélésbe, hogy csak győzzétek hallgatni!

Mert csodálatos volt, amikor ő, valamelyik úttörőtalálkozón vett részt, vagy éppenséggel őrsvezetői képzésen vagy versmondó versenyen. Meglehet, gyorsan keresni kezdi kitüntetéseit, emléklapját, melyet büszkén tesz elétek, s biztosan megtanítja azt a verset, dalt, mesét, mellyel mondjuk seregszemlén vett részt. A ház körül kocog veletek, vagy focis mesterfogásra okít —,

mivel úttörőkorától kezdve ez volt és maradt szívügye: a sport. Esetleg családi kiránduláson —, ahová ősi pajtásaitok is veletek mennek — apu és anyu összenéz a fejetek felett, s azt mondják: — Emlékszel? Mert meglehet, gyerekfejjel pontosan azon az úton kirándultak amerre most benneteket vezetnek.

Elsorolják régi pajtásaikat, akik közül sokan ma is barátaik, egy községben, egy városban élnek, vagy ha elkerültek onnan, számontartják egymást. Úgy, akár ti, a rajban meg az őrsben.

Hát kérdezzétek szüleiteket, milyen volt az ő úttörőéletük. Jegyezzétek fel szavaikat, emlékezéseiket! Kérdezzétek nagyszüleiteket —, mert arra a régi, felszabadulás előtti gyermekkorra is kell emlékezni! Hiszen úgy tartják, az ember akkor tudja megbecsülni a jót, ha a rosszat is ismeri.

No, amit eddig leírtam, úgy vélem, eddig is tudtátok, sokhelyen csináltátok is. Idén, ebben az úttörőévben mégis hangsúlyt kap. Hogy miért, azt is biztosan tudjátok: mert ez az esztendő más, mint a múlt évi volt.

1981-ben ünnepeljük az Úttörőszövetség 35. születésnapját. Aki esetleg nem tudná, ideírom: 1946. június 2-án alakult meg a Magyar Úttörők Szövetsége.

Ennek a megünneplése vár ránk. Most már csak a „hogyan" van hátra!

A szülinapi tortát körülüli az ember, és annyi gyertyát gyújt, ahányadik évét ünneplik, ahányan a meghívottak jelen vannak, annyi szelet tortát szel. A mi gyertyagyújtásunkban benne van valamennyi magyar úttörő és kisdobos. S mert a mi hazánk ifjúsága a szocializmus építésén fáradozik, nem ölbetett kézzel, hanem tettekkel ünneplünk. Ez nem ismeretlen senki előtt sem, hiszen családi ünnepeken is annak van értéke, amit az ember maga készít: terítő anyunak, faragás apunak. A tortát is valaki süti, dolgozik vele! Bővül az ünnepi készülődés a „nagytestvérek" a kiszesek ünnepi eseményével: a X. kongresszusra készülnek. Az ő ünnepük hozzánk tartozik, hiszen a lépcső fokai így vannak: kisdobos, úttörő és kiszes!

A kötelezettségünk május óta külön is bővült. Emlékeztek? Ezen a napon indult útjára a legelső magyar űrhajós. Úticsomagjában vele volt az úttörők vörös és a kisdobosok kék nyakkendője. Az „űrtjárt" nyakkendő jelkép.

Tíz esztendővel ezelőtt a negyedszázados jubileumra készülődve egyik úttörőcsapatban roppant érdekes faliújságot láttam. Hatalmas torta volt rajta, és a jubileumnak megfelelő számú gyertyácskák. Minden gyertyának külön feladat neve volt, s akkor színezhették be a pajtások, ha a rájuk írottakat teljesítették. Mik voltak odaírva?

— Daltanulás, játék, népdal és mozgalmi dalok,

— őszi faültetés és gondozás, kiskertápolás, maggyűjtés,

— a csapat névadójának ismerete (és a csapat számának pontos tudása)

— ősi tiszteletbeli felnőtt tagok nyilvántartása,

— veteránok látogatása,

— egymás születésnapjának megünneplése,

— lakóhelyünk nevezetességei, — történetek régmúltjából,

— kirándulás egy forráshoz, romhoz, melyről ebben a témakörben szó esett,

— az úttörőcsapat múltja,

— ki volt itt úttörő — tanárotok, szülők, ismerősök közül,

— meghívások összejövetelekre,

— ősi búvóhely titkos térképének készítése,

— riadólánc,

— titkosírás,

— minden napra egy mese-akció, vagyis olvass naponta!

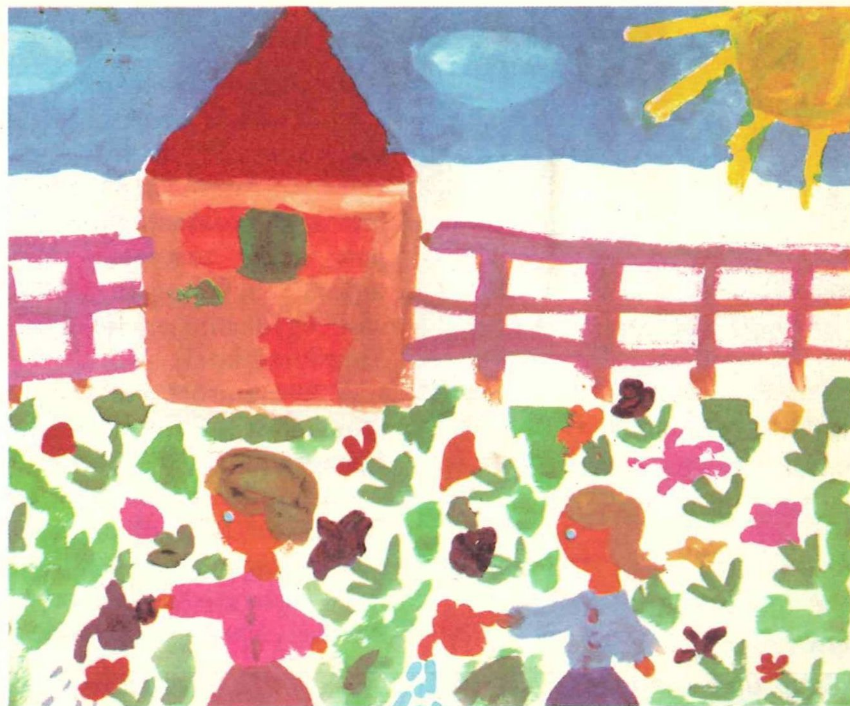
— És már akkor is volt ilyen feladat, hogy t a k a r é k o s s á g !

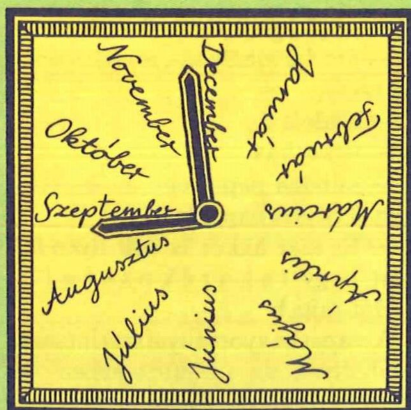
Hát rajta!

A csapat hagyományai szerint szeptemberben, az új úttörőévben őrsönként vagy egyénileg, ahogy szokás nálatok, jelentkeztek, hogy részt vesztek ebben a munkában. Tetteket hajtotok végre, mellyel az úttörő és kisdobos névnek, vörös és kék nyakkendőtöknek — becsületet, tiszteletet szereztek. Kívánjuk, nagyon vidám és tartalmas legyen ez az esztendő is! És, hogy a jó ötletek forogjanak-pörögjenek és közkinccsé váljanak. **Legjobb ötleteiteket küldjétek el szerkesztőségünkbe.** A borítékra rajzoljatok egy gyertyát és és a 35-ös számot! Innen tudjuk, hogy szülinapi ötlet van abban. A legjobb munkákat közöljük a lapban —, és a legesdelegjobb ötletekért egy tízkötetes ősi és két ötkötetes könyvtárat ajándékozunk.

Tehát kisdobos és úttörőmunkára fel, — tettekkel előre a nyakkendő becsületéért!

Joó Katalin

Dobra verjük

Fővárosi kisdobosoknak. Kellemes és rendszeres elfoglaltságot kínál budapestieknek a Fővárosi Művelődési Ház. Minden vasárnap délelőtt fél tizenegykor vidám bábműsor, mesefilmvetítés, gyermektáncház, vetélkedő várja a kisdobosokat. Lehet választani. A szervezők e délelőtti választékot így kínálják: Gyermekcentrum. Kár. Találhattak volna csalogatóbb címet is. Szerencsés, hasznos és ötletes azonban a Napközis-mozi. Minden hónapban legalább két-három alkalommal vetítenek ifjúsági filmeket a környék gyerekseregének.

Tábor hulladékból. A Somogy megyei Barcs 1. számú Általános Iskolájának Zrínyi Miklós úttörőcsapata többszörösen is hasznos munkát végzett. A kisdobosok és úttörők a szülőkkel összefogva hulladékgyűjtésben vettek részt ősszel is, tavasszal is. A hulladékért kapott pénz egy részét a fonyódligeti tábor építésére ajándékozták, a többiből a legjobbak, vagyis a hulladékgyűjtésben legszorgosabb kisdobosok és úttörők jutalomtáborozását fedezték. A barcsi csapat eddig nyolcezer forinttal és társadalmi munkával támogatta a táborépítést. Most ismét itt az ősz. A barcsiak megint munkához látnak.

Kisdobos vetélkedő. Még az előző tanév végén jártunk, amikor a kisdobosok szaktárgyi vetélkedőjének döntője zajlott. A versenyt a debreceni Lőwy Sándor Úttörőházban rendezték Szabadságban születtem címmel. Egész Hajdú-Bihar 175 úttörőcsapatából a legjobb 14 került a döntőbe. Földrajzi, történelmi, matematikai, irodalmi, úttörőmozgalmi és környezetismereti tájékozottságukat ismerte meg a zsüri. Első helyezést a 381. számú Földes Ferenc Úttörőcsapat, a Tanítóképző Gyakorló Iskolája ért el. A második helyet az 1871. számú Kossuth Lajos Úttörőcsapat (1. számú Általános Iskola, Berettyóújfalu) szerezte meg. Harmadik lett a 112. számú Hámán Kató Úttörőcsapat a hajdúböszörményi iskolából. A győzteseknek szóló üdvözlelünk tán utólag sem árt meg. És máris kezdhetik elölről a készülődést a legközelebbi vetélkedőre.

A művelődés új otthonában. A Heves megyei Szihalom község új művelődési háza a kisdobosok és úttörők kívánságaira is gondolt. Örömmel adunk hírt a kifejezetten kisdobosoknak indított táncszakkörről, a filmklubról és a szép új könyvtárról, amelynek legszorgalmasabb látogatói ugyancsak gyerekek.

Csak szemfüleseknek

Úgy bizony! Csak szemfüleseknek áruljuk el a következő titkokat. Ám, mivel tudjuk, hogy a szemfülesek ingét minden kisdobos szívesen magára veszi, figyeljetek valamenynyien.

A mostani, szeptemberi Kisdobosban és az ezután megjelenőkben is szoros összefüggést találtok bizonyos írások között. Sőt, az írások és az utolsó oldal (a külső borítólap) rajza között is. Mindjárt a Dobra verjük rovatunk mellett, a 19. oldalon bemutatjuk a magyar úttörők szervezetének egyik testvérét. Minden későbbi számunkban is ugyanitt egyet-egyet. A hátsó borítón e szervezet tagjainak egyenruhája, jelképei láthatók. És még valami... Szemfüleseknek.

A bemutatott testvérszervezet országából mesét vagy elbeszélést is küldtek. Keressétek a Kisdobosban! Hónapról hónapra megtaláljátok.

Ha minden együtt van, beszéljétek meg őrsi vagy rajfoglalkozáson, mit tudtok még újonnan megismert barátaitokról, országukról. Ha külön-külön keveset is, meglátjátok, hogy ismereteiteket összegyűjtve, elrendezve nem is olyan keveset. Éppen erre valók a közös beszélgetések. Jó mulatást!

Donkó László

Nagy pecás

A kis Lacó nagy pecás,
giliszta kell, érte ás,
őszi eső permetez,
ám ő halétket keres.

Ő különös szerelő,
horgászszerkót szerel ő,
hamar bringát! hív a tó,
milljom halat ringató.

Ha milljomból egy se lesz,
s ha hűs eső permetez,
nem kesereg kis Lacó,
holnap újra hív a tó!

A sólymok csatája

Az elmúlt évben „A csapat legügyesebb papírgyűjtő őrse" címet a sólymok érték el. Az idén pedig... ami igaz, az igaz, — az ötödik helyen állnak a papírgyűjtési versenyben.

— Nem csináltuk okosan — gondolta Sziki Laci, az őrs vezetője —, tavaly minden puskaporunkat ellőttük.

Unottan forgatta az apja asztalára kitett újságokat. Egyszerre csak felvillant a tekintete, a homlokára csapott, és azt mondta magában: Hogy erre nem gondoltam hamarább!

Másnap Sziki Laci titokzatos arccal gyűjtötte maga köré a fiúkat.

— Vasárnap délután három órakor az iskola előtt találkozunk — mondta, s úgy mellékesen hozzátette: nem árt, ha egy-két zsákot is hoztok magatokkal.

Vasárnap délután a megbeszélt időben valamennyien együtt voltak. Elindultak őrsvezetőjük nyomában. Egyszerre csak egy nagy építmény előtt álltak meg.

— Tudjátok-e, mi ez?

— Hogyne tudnánk, a városi stadion.

— Nagy mérkőzés van ma itt. Sok ember kijött. S tudjátok-e mire ülnek?

— Buta kérdés — válaszolt rá Nagy Peti — Persze, hogy tudjuk. A padokra.

— De mit tesznek a padokra? — azonnal adta is a választ Sziki Laci — Újságpapírt. Egy egész nagy újságpapírt... és nem viszik ám haza, hanem otthagyják. Értitek most már?

Igen, most már mindenki értette, hogy milyen ügyes ötlete támadt őrsvezetőjüknek. A bökkenő csak annyi, hogy a városi stadion néptelen, és ennél fogva csendes volt.

— Nincs mérkőzés? — esett le a csodálkozástól Sziki Laci álla — hiszen az újság azt írta, hogy a Fradi játszik.

Lővei Zoli azonnal közbevágott: persze, hogy játszik, de nem itt, hanem a Salgóbánya úti pályán.

Összenéztek valamennyien és felcsillant a szemük: Rohanjunk a Salgóbánya útra — adták ki a jelszót — Hurrá, hurrá! Hat zsák papírt szedünk össze.

Átányi László

Szeptemvrijcse

Így hívják Bulgáriában az úttörőszervezetet. Azt jelenti szeptemberi. Harminchat esztendővel ezelőtt 1944. szeptember 23-án alakult meg. Nevét az 1923-as és 1944-es szeptemberi felkelések tiszteletére viseli. Georgi Dimitrov halála után, 1949-ben a szervezet a bolgár nép nagy fia előtt tisztelegve a Dimitrov nevet is felvette. A szervezet 7—9 éves tagjai a csavdarcseták (a törökök elleni nemzeti, felszabadító harc legnagyobb hadvezérének, Csavdarnak nevéből). A 9—14 évesek a Szeptemvrijcsében is úttörők. Jelmondatuk: A szocializmusért, hazánk boldogulásáért légy kész! Mindig kész! A csavdarcse törvénye kimondja: — A csavdarcse jól tanul. — A csavdarcse tiszteli az idősebbeket. — A csavdarcse vidám, bátor, egészséges. Ugye, felismerhetők a kisdobosok hat pontjának gondolatai? Az úttörők törvényét Bulgáriában is 12 pontba foglalták. Egyenruhájuk fehér ing és fekete szoknya a lányoknak, fekete nadrág a fiúknak. Felül zöld, oldalt fehér, lapos sapka egészíti ki az ünnepi viseletet. A 7—9 évesek nyakkendője kék, az úttörőké vörös.

Köszöntésük: Bugyetye gatovi! (Légy kész!), Vinagi gatov! (Mindig kész!)

A Szeptemvrijcse napjainkban egymillió tagot számlál. Jelvényében a pionírláng, a háromágú, lobogó tűz a nemzetközi úttörőbarátság és testvériség kifejezője. Egyben a forradalom három nemzedékének egységét jelképezi. Alatta az ötágú, vörös csillagban Dimitrov arcképe. A jelvényt alul két szalag köti át: egy nemzetiszínű (fehér, zöld, vörös) és egy fehér. Ebben a Szeptemvrijcse jelmondatából idézet áll: Vinági gatov! (Mindig kész!)

CSATAVESZTÉS MOHACSNAL

rta: Papp László

Rajzolta: Nagyvári Lászl

Ilyen vagyok — **Nagy Dóra** kazincbarcikai kisdobos rajza

Postafiók 100

Szeretettel köszöntöm valamennyi olvasónkat, azokat, akik tavaly és tavalyelőtt és még régebben ismerték lapunkat és a legújabbakat, akik most veszik először kézbe, hogy maguk olvassák, mivel ismerik már a betűket! Ezenkívül köszöntöm kedves levelezőinket: felnőtteket, gyerekeket egyaránt!

Nyárra emlékezik az ember, amikor az iskolai év kezdetén réglátott pajtásaival összetalálkozik. **Máté Szilvia** úttörő (Lovászi, Általános iskola 8878) írja:

„Apa, anya, a bátyám és én elhatároztuk, hogy közösen megnézzük a Fekete-tengert! Egész évben szorgalmasan gyűjtöttünk. Mi, gyerekek is hozzájárultunk az utazási költségekhez. Végre, augusztus elején elérkezett a várvavárt nap és Ferihegyen felszállt velünk a gép. Szorítottam apa kezét, mert kicsit féltem. Odafent olyan szép látvány tárult elénk, hogy minden félelmem elmúlt! Ezt láthatták az űrhajósok is, csak sokkal magasabbról! Sajnos a bátyám nem jöhetett velünk, ugyanis jó úttörőmunkájáért külföldi jutalomtáborba ment. Amint megérkeztünk, az első utunk a tengerpartra vezetett. Zászlók jelezték, mikor, milyen mélyen úszhatunk be. Csuda mulatságos volt a hullámok hátán lovagolni. Egyik reggel érdekes látvány tárult elénk. Az éjszakai erős hullámzás több méter szélességben zöldesbarna, salátaszerű valamivel borította be a vízpartot. Anya elmagyarázta, hogy ez tengeri moszat. Délelőtt emberek jöttek és akár a falevelet nálunk, úgy gereblyézték össze a moszatot. Itthon gyakran a kezembe veszem ezeket az emlékeket és visszagondolok a tengerparti napokra!"

Borsos Gabriella ötödikes (*Gyula, Kőrösi Csoma u. 7.5700.*) levele következik:

„Kicsit szomorúan mentem a szeptemberi évnyitóra. Tudtam, meg kell válnom attól az osztályfőnökömtől, aki négy éven át nagy szeretettel tanított bennünket. A neve Szűcs Julianna, feketehajú, kék szemű. Sokszor megfigyeltem négy év alatt, hogy változott a pillantása: ha rosszak voltunk, szomorú volt, de felcsillant, amikor valamiért megdícsért bennünket. Minden tantárgyhoz kedvet csinált, úgy tanított. Akár egy izgalmas tévéfilmet, úgy vártuk a tanítását. Most új tanáraim vannak, akiket szeretek, — de Julika nénit nem feledem. Ha tehetem, pajtásaimmal együtt megkeresem és ilyenkor nagyon örülünk egymásnak. Még verset is írtam néki!"

Szabó Marianna harmadikos (Emőd, Kossuth utcai általános iskola 3432) levelében figyelmet keltett a kezdő mondat: van egy ötletünk! Vajon milyen? Hallgassátok meg!

„Mi, az emődi Móra Ferenc raj kisdobosai harmadikba járunk. Elmondom, hogyan tanulunk a KISDOBOS segítségével. Tanító néniink javaslatára összegyűjtöttük a történelmi mondákat, összeragasztottuk azokat, és ki-ki kis borítót készített magának. Ezekből olvasunk az olvasás órákon és beszélgetünk a történelmi eseményekről. Azért írtam le, hogy más is kedvet kapjon erre a könyvkészítésre. Még ajándéknak is érdekes."

Az elmúlt tanév végén pályázatot hírdettünk „Az én kiskertem" címmel. Sok rajz és fogalmazás érkezett, sok jutalomkönyvet küldtünk a legügyesebbekért. Októberi számunkban összeállítást közlünk —, de addig is ízelítőül közöljük **Lipták Zsolt** harmadikos (Komló, Április 4. u. 21. 7300) munkáját, mely igaz nem kiskertről szól, mégis idekívánkozik.

„Februárban ültettem el a babomat. Először vatta között csíráztattam. Földbe tettem, az ablak elé helyeztem. Minden nap öntöztem. Szép, nagyra nőtt. Már rózsaszín virág van rajta és remélem, hamarosan termést is hoz. Verset írtam róla:

Ilyen bab nincs máshol csak
a Liptákéknál,
mert ezt a kisdobos elültette korán.
Virágzik a babja, mert jól
nevelgette,
lesz idén jó termés, ehetünk belőle!"

És még egy kiskertes beszámoló, melynek szerzője **Farkas Ágnes** pajtás (Szlovák Ált. iskola Tótkomlós, Földvári 1. 5940)

„Van nekünk egy gyakorló kertünk. Odajárunk dolgozgatni. Szedjük az almát meg a paradicsomot. Tavasszal palántázunk, kapálunk, locsolunk. Mi takarítjuk be a termést, szedjük a szép kövérre nőtt babot. Megterem a barack, az alma és a körte is. Amikor leszedjük, beszállítjuk az iskolába. Csak a mag marad belőlük, de az sem vész kárba: élővilágórai maggyűjteményünket gyarapítja, és télen a cinkéket etetjük a maradékkal. Persze az iskolain kívül otthon is van kertünk és mezőgazdasági munkát végzünk még a Viharsarok téeszben. Leginkább ősszel járunk oda, amikor szükség van a gyors munkára, mert hirtelen beérik a paradicsom!"

Ebben az évben is számítunk leveleitekre, melyek közt lehet úttörő életet tükröző csakúgy, mint hétköznapjaitokról szóló, — mi valamennyire válaszolunk és mindegyiknek örülünk!

Ferkai Loránt: Erre csörög a dió . . .

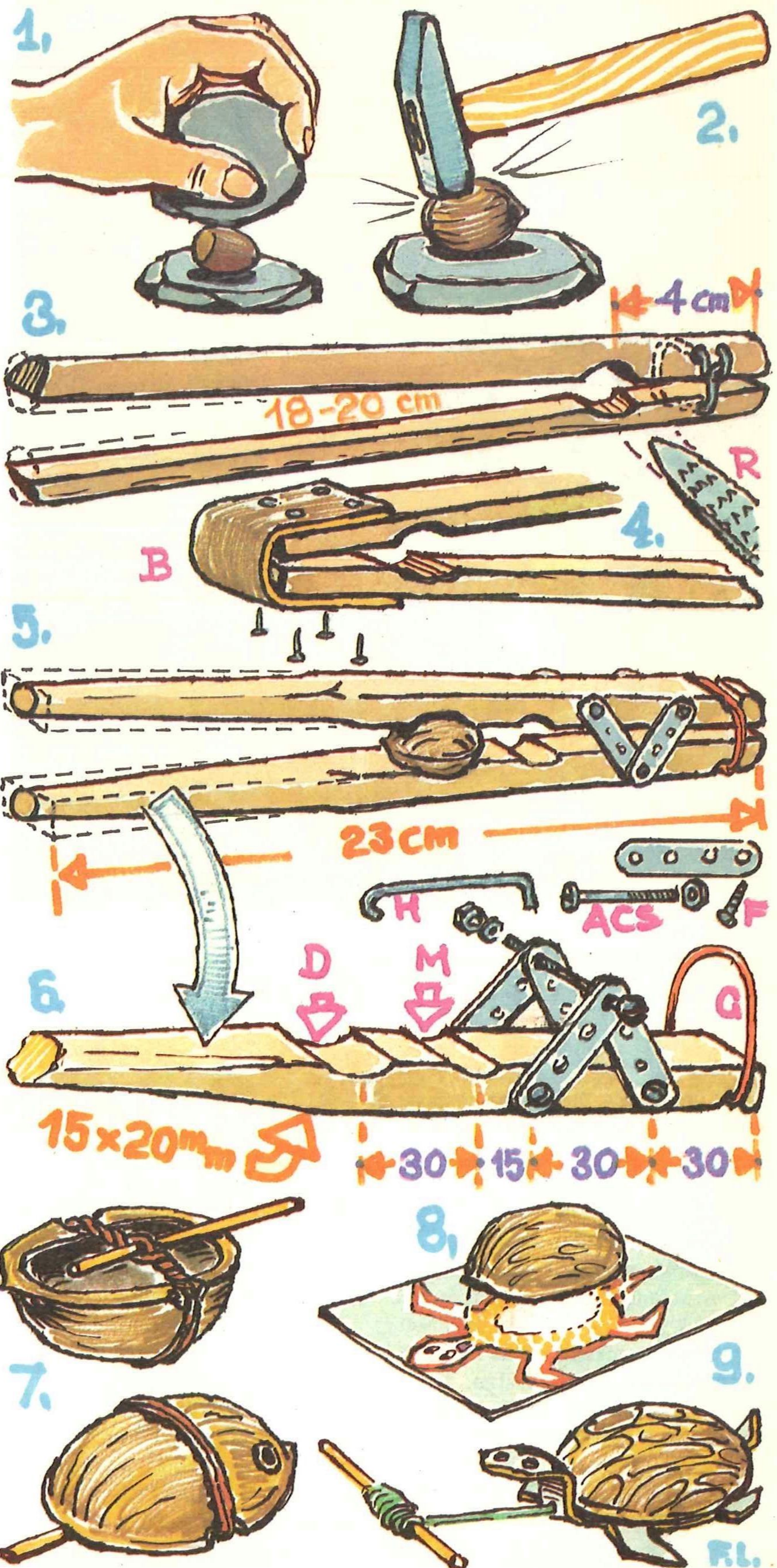
A dió és mogyoró feltörésének az idők során különféle módszerei alakultak ki.

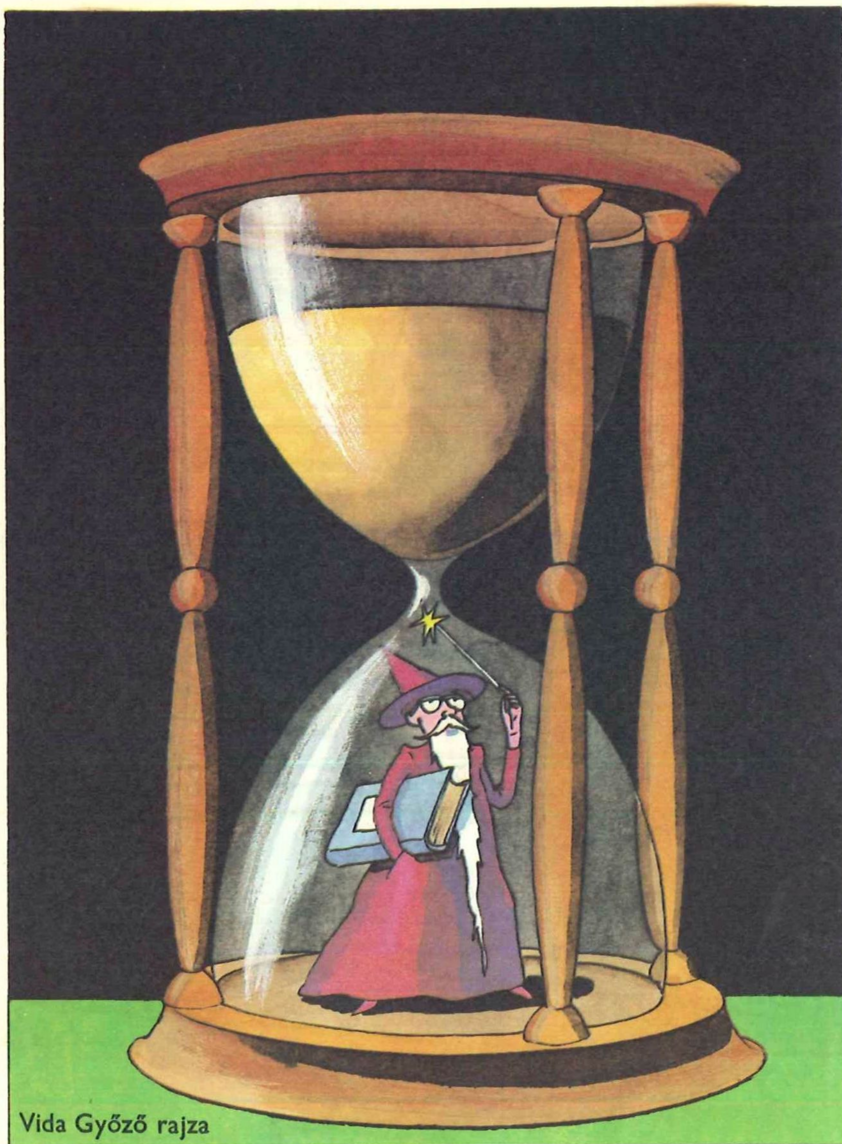
Az első a „kőkorszaki" mód, ezt az 1. ábrán láthatod. A második (2.) a szerszámkészítés kezdetén alakult ki. A nagyobb mennyiség feldolgozására találta fel az emberi lelemény az úgynevezett „seprűnyél-diótörőt" (3.), anyagát elárulja a neve, méreteit az ábráról olvashatod le. Egyik végét átfúrod és a párjához drótozod, s hogy a dió vagy mogyoró ki ne csússzon közülük, ráspollyal (R) mélyedést reszelsz belé.

A rudak felét laposra faraghatod. Még egyszerűbb e célra két 20 cm-es keményfaléc darab is — mondjuk 12×20 mm vastag —, végeit bőradarabbal (B) erősítheted egymáshoz, ragasztva és szegezve. (4.)

Ha igazán sok diótok termett, úgy készítsd el a „szuper automata" dióreccsentőt (5.). Két kb. 15×20 mm keresztmetszetű, 23cm hosszú keményfaléc kell hozzá, valamint 4 drb négylyukú fémépítő elem. Ha ilyesmi nem hányódik holmijaid között, úgy két 4—5 cm-es élű egyenlőoldalú bádogháromszög is jó, sarkain átlyukasztva. A 6. ábrán (milliméterben megadva) láthatod, hogy a fogórészein hengeresre faragott lécek egymás felé néző lapjain milyen távolságban reszeled vagy vagdosod ki a dió (D) és mogyoró (M) számára szükséges mélyedéseket, s az ellenkező oldalon a gumigyűrű (G) vájatát. A fémlécecskék „V" alakban kerülnek felszerelésre, egyik végük facsavarral (F) szilárdan, másik végük egymásra fektetve (ez a „V" csúcsa) anyáscsavarral (ACS), vagy 4 mm vastag huzaldarabbal (H) mozgathatóan. Egyik lécre rácsavarozod tehát a fémlécek végeit, egymástól 30 mm-nyire, kettőt jobbról, kettőt balról, a másik lécet pedig keresztülfúrod a pontosan kimért helyen, az anyáscsavar vagy dróttengely részére. A drót végeit hajlítsd le. A szerkentyű attól automata, hogy a dió összeroppantása után magától, vagyis a gumitól újból szétnyílik.

Végül ép, fél dióhéjból gumigyűrűs ugróegér rajzát látod a 7. ábrán. A lécecskét felhúzva az asztalra tett egér nagyot ugrik. Készíthetsz dióteknősbékát (8.), kartonra ragasztott és a rajz szerint kivágott formában. Versenyzésre is alkalmas játék lesz belőle, ha négy méter cérna egyik végét a kartonra ragasztod, a másik végét egy gyufaszálra kötözöd. A teknősöket rajtvonalról indítva az lesz a győztes, akinek teknőse elsőnek ér célba azáltal, ki tekeri fel gyorsabban a cérnát a gyufára.

Vida Győző rajza

Trencsényi László

Mesebeli őrsgyűlés

Nem volt egyszerű az ügy. Kihírdettem az osztályban, hogy pénteken délután őrsi foglalkozás lesz. De Piroskának zeneórája volt, Hétfejűéket nem engedik el a napköziből, Hüvelyk Matyi edzésen van, Jancsiért meg az apukája jön az iskolába. Ez így ment nap nap után. Hiába türelmetlenkedtem, hiába akartam megosztani mesebeli barátaimmal legutóbbi hosszabb földi tartózkodásom tapasztalatait — a Mesebeli őrsöt nem sikerült megalakítani.

Bármennyire is titokban akartam tartani az egész tervet, végül nagy sóhajtással, minden bátorságom öszszegyűjtve benyitottam a Nagy Varázslóhoz — az Igazgató bácsihoz. Itt már csak ő segíthet!

— Várj egy kicsit fiam.

Elintézett három telefont: megrendelte a tüzelőt, kihívta a villanyszerelőt, megnyugtatta az iskolaorvost, hogy „igenis, minden mesebeli kisiskolásnak kiadták a „fogcukrot" (a sárga fluortablettát), majd homlokára tolta pápaszemét.

— Szóval, fiacskám, hogy mondod; Kisdobos őrsöt akarsz alakítani a Mesebeli Iskolában? Helyes, nagyon helyes!

— Igen, igazgató bácsi kérem, nem is lenne semmi akadálya, igazolványokat is szereztem, tudjuk a hat pontot, csak éppen nem tudom összehívni az őrsöt. A tanítónéni ugyan azt mondta, majd környezetórán ad rá tíz percet, de hát az mégsem lenne igazi kisdobos gyűlés, nem?

— Hát ennek meg mi az akadálya, barátocskám... Igen, igen, hogyne, már három napja eldugult és hiába pumpáljuk! Halló! Pumpál-juk! Igen! Hiába! Ezt már nem nekem mondta, hanem újra a telefonba a vízvezetékszerelőnek.

— Hát, csak az, hogy nincs egy óra délután, amikor az őrs minden tagja ráér. A Hétfejűeket nem engedik el a napköziből, Piroskának zeneórája van, Hüvelyk Matyinak edzés, Jancsiért meg ma az *anyukája* jön az iskolába...

— Értelek, fiacskám, értelek — mondta a Nagy Varázsló — Hát miért nem ezzel kezdted? Ezen csak én tudok segíteni! Hiszen ez az én igazi mesterségem! Jaj de jó, végre varázsolhatok egy kicsit! Gizike, ha telefonon keresnek, házon kívül vagyok! Jancsi, te meg szaladj, hívd össze az őrsöt! Még mindig itt vagy?

A szekrényhez ugrott, elővette varázsló-sapkáját és köpenyét (bizony alaposan ki kellett ráznia, csak úgy szállt a por). Aztán előhúzta ezüstláncon függő aranyozott réz zsebóráját:

Hókusz, pókusz, piripókusz
Csiribiri, csilicsala, vizilótusz
Abrakadabra, hajcihő
Álljon meg hát az idő!

S uramfia! Csoda esett! Abban a minutumban minden óramutató megállt az iskolában! Még a napköziben is, sőt a zeneiskolában, a sportegyesületben, még a Jancsi apukájának meg az anyukájának a karján is. Jöttek a mesebeli kispajtások. Végre mindegyiknek volt egy szabad órája.

Hát így tarthattuk meg az első őrsgyűlést Meseországban. Hogy mit sikerült intézni ezen a híres nevezetes összejövetelen, azt majd a legközelebb mesélem el.

Kedves Coffi! Képzeld, megyek nyaralni a Balatonra, két hétre! Alaposan felkészültem: viszek 10 dobozt, 5 befőttes üveget, 1 lepkehálót meg 1 kalitkát. Én leszek POCAK, A HÍRES VADÁSZ! És ha hazajövök, elolvashatod a VADÁSZNAPLÓMAT, és megnézheted az elfogott állatokat. Rengeteg állatot akarok fogni! Gyíkot, lepkét, békát, pockot, tücsköt-bogarat! Szia! Pocak fővadász

Mélyen tisztelt fővadász! Azt hiszem, elment az eszed. Micsoda butaság elfogni az állatokat, és dobozba, meg üvegbe zárni! Úgyis elpusztulnak! Meg aztán olyan kevés van már belőlük, hogy majdnem mind VÉDETTEK. Ha azt akarod, hogy jövőre is láthass gyíkot, lepkét, békát, tücsköt-bogarat, akkor másképp kell vadásznod. Csak egy üveget vigyél magaddal, meg színes ceruzákat, meg a VADÁSZNAPLÓDAT. Ha látsz egy érdekes állatot, fogd el, óvatosan tedd rá az üveget és rajzold le. Aztán engedd szabadon, hadd fusson! Jó? Kíváncsian várom a leveledet! Coffi

Kedves Coffi! Irtó jól sikerült a vadászat! Telis-tele van a VADÁSZNAPLÓM gyíkokkal, lepkékkel, békákkal, tücskökkel és bogarakkal! Csak az a kár, hogy te nem vadászhattál velem! Te hol nyaraltál az idén? Pocak

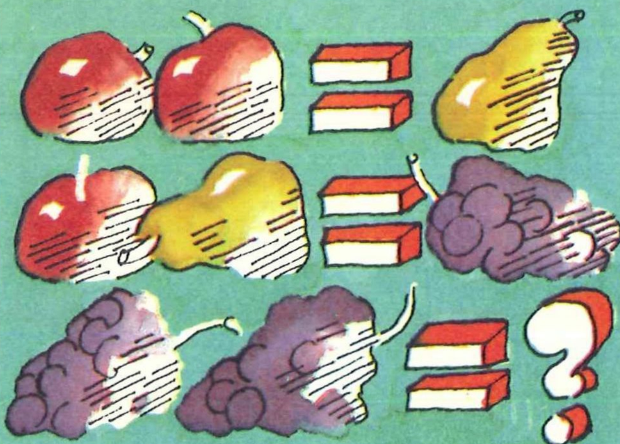
Gratulálok a NAPLÓDHOZ, fővadász! Én itthon töltöttem a nyarat, mert építkeztünk. De ne sajnálj: én is vadásztam – kavicsokra, a söderban. A legszebbeket egy tálba tettem, s vizet öntöttem rájuk. Meg kell csodálnod neked is! Látogass meg NAPLÓSTUL, fővadász! Coffi

Marék Veronika munkája

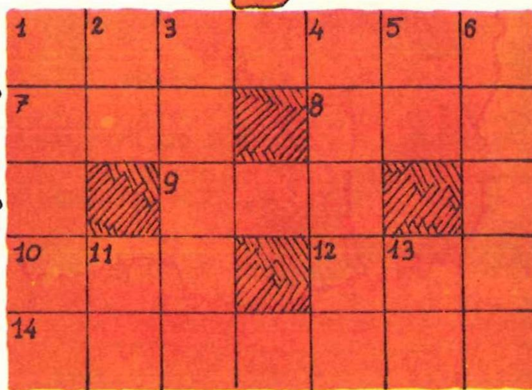
1 Szeptemberi fejtörő

Gondolkodj!

Ha két almáért adnak egy körtét, egy almáért és egy körtéért pedig adnak egy fürt szőlőt, akkor hány almát adnak két fürt szőlőért?

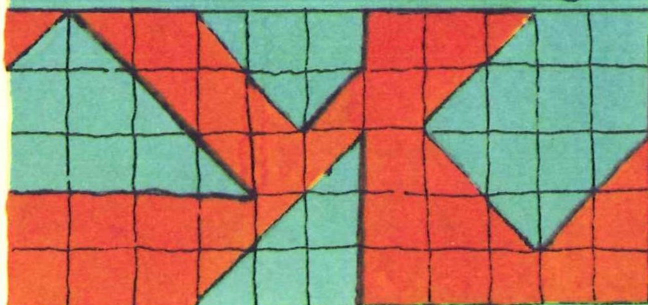
Keresztrejtvény

Vízszintes: 1. Újra megkezdődött. 7. Értékes lap a kártyajátékban, visszafelé. 8. Szófaj. 9. Fordítva, a kacsa hangja. 10. Nem mozog. 12. Szántáshoz használják. 14. Serény, iparkodó.

Függőleges: 1. A tanulás eredménye. 2. Juttat. 3. Minden kisdobos őrs vezeti (ék. hiba). 4. Kapkodva lélegzik. 5. Fa része. 6. Gyors. 11. Láz mássalhangzói. 13. K. O.

A keresztrejtvényből csak a vízszintes 1, 14, függőleges 1, 3, 6 megoldásokat kell beküldenetek.

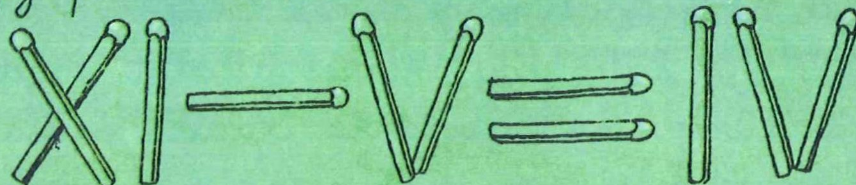
Összerakó

Rajzold le kockás papírra és vágd ki a rajz szerint a kék darabokat, és rakj össze belőlük egy négyzetet.

Emeletes betűrejtvény

i
é
ító
ta

Gyufa-számtan

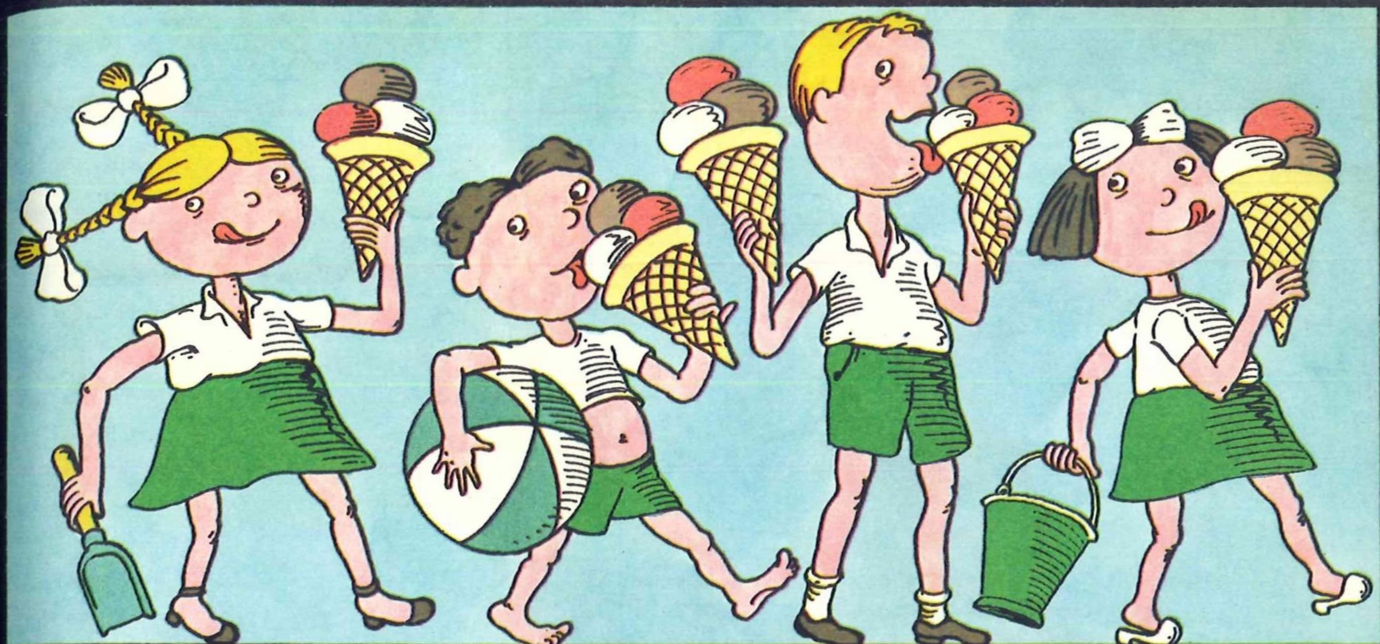

Egy gyufát kell más helyre tenni és helyes megoldást kapunk.

Rejtvényfejtők, figyelem!

Ebben az évben is kilenc hónapon át vehettek részt a rejtvények megfejtésében. A megfejtéseket három alkalommal kell beküldenetek. A szeptember, október, november havi megfejtéseket november 30-ig; a december, január, februárit február 28-ig; a március, április, májusit pedig május végéig adjátok postára. Címünk: KISDOBOS Szerkesztősége, 1502 Budapest, Postafiók 100.

Minden hónap valamennyi rejtvényét fejtsétek meg! Írjátok le a megfejtéseket levélben, tegyétek bele a rejtvényoldal bal felső sarkán található számot. Enélkül a levél érvénytelen. A rejtvényeket ne vágjátok ki a lapból, mert így nem fogadjuk el. A három havi megfejtést egy borítékban küldjétek el a fenti időpontokban, pontos címetekkel ellátva. Mi képeslapon közöljük, a három hónapból mennyit fejtettetek meg helyesen. Aki nem kap válaszlapot, annak valamelyik megfejtése hibás volt. A válaszlapokat őrizzétek meg év végéig, mert ezekből tudjuk megállapítani kilenc havi eredményeteket és küldjük a könyvjutalmakat.

Vida Győző rajza

kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja XXIX. évf. 7. sz.
Szerkesztő: Kelemen Sándor

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, 1502 Budapest, Postafiók 100. Telefon: 660-162
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: dr. Petrus György
Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay u. 16. Telefon: 116-660. Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben
és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI) 1900 Budapest V., József nádor tér 1., közvetlenül
vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Megjelenik évenként tíz alkalommal.
Előfizetési díj 1 évre 50,— Ft, I. félévre 30,— Ft, II. félévre 20,— Ft, negyedéves előfizetés nincs.
Készült a Kossuth Nyomdában. 80.0513. Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
INDEX: 25.442
HU ISSN 0450-3287
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
A címlap **Papp Krisztina** munkája, a hátsó címlapot **Görög Júlia** rajzolta.

Ára: 5,— Ft

